

LLENGUA

Quan podrem escriure 'làmpara', 'prou' i 'masses'?

Crònica

TONI VALL
BARCELONA

“Posar-nos d'acord en tot era impossible”, ho diu ja d'entrada Enric Gomà, editor de *Canvi d'agulles* (RBA), el llibre amb l'eloqüent subtítol *Per un català més ric, àgil i senzill*, que es presenta a l'Ateneu Barcelonès en format tertúlia –*Què fem amb el català?*– entre tres dels autors del llibre (Gomà, Albert Pla Nualart i Màrius Serra) i una mirada exterior, la del traductor Xavier Pàmies. Semblava complicat, en efecte, posar d'acord al 100% les anàlisis dels deu autors, la majoria d'ells habituats al treball d'edició, correcció i divulgació als mitjans. Esclar que durant l'acte queda claríssim que tots comparteixen una mateixa batalla: aconseguir que la fèrria norma, vigent des que

Pompeu Fabra la va parir l'any 1918, s'actualitzi de forma urgent i efectiva perquè s'hi equilibri el català genuí i correcte amb la intuïció més espontània del parlant habitual.

A criteri de Gomà, mantenir “pur i inalterable” el català pot resultar lloable a efectes de defensa i interès per la seva identitat, però també empobridor perquè esdevé refractari al canvi i a l'adaptació als nous temps. I en posa un exemple. Aplicar la norma a ulls clucs, segons precisa Gomà, ens porta a la seva mecanització impersonal i a estralls poc recomanables com els que duen a terme algunes editorials de llibres infantils.

Reconeixen l'autoritat de l'IEC, però s'atreveixen a formular propostes per si algun dia arriba la desitjada nova normativa. En aquest sentit, Pla demana que l'acadèmia faci esforços per estar més a prop del carrer, que tingui un funcionament més àgil i resolutiu i que contribueixi a fer que el parlant no estigui tan exageradament preocupat

Xavier Pàmies, Albert Pla Nualart, Màrius Serra i Enric Gomà a l'Ateneu. M. GARCIA

per la norma com a dogma de fe. Per exemple, segons diu, no beneficien ningú formes tan anquilosades com les combinacions binàries dels pronoms febles. Pla també destaca que actualitzar la norma no serà suficient si no varia el marc sociolingüístic existent, en el qual hi ha “una contaminació excessiva” de les llengües en contacte. I ai-

xò porta a un context de minorització del català.

Màrius Serra lloa els professionals que fan cada dia “d'acadèmia del català urgent”, el que consumeixen i proposen dia a dia els mitjans de comunicació. I parafraseja Tísner: “Salvem els mots però també ensalivem-los, o sigui, fem-los servir”. Vol poder dir *barrà* i no *taulell*, i *làmpara* i no *làmpada*. “Hem de defensar el català perquè el *catanyol* no se'ns mengi però no podem pensar en una arcàdia monolingüe catalana perquè no existirà mai”, argumenta.

Xavier Pàmies posa un exemple claríssim de la necessitat d'actualització del català en el seu àmbit, les traduccions. En una novel·la negra no pot ser que un gàngster parli català de la mateixa manera que ho feien els de les traduccions de La Cua de Palla, fa mig segle. Ja podem dir *bastanta* i *bastantes* però en canvi no *masses* ni *prou*. “Hi ha massa formes estigmatitzades per la gramàtica actual, i fa por pensar que també per la futura”, conclou escèptic. —